

Република Србија
**РЕПУБЛИЧКА КОМИСИЈА ЗА
ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА
ЈАВНИХ НАБАВКИ**

Бр. 4-00-96/2022

Датум, 17.03.2022. године
Београд

ОБЈАВЉЕНО НА WEB
ПРЕЗЕНТАЦИЈИ И ОГЛАСНОЈ
ТАБЛИ ДАНА 20.05.2022. ГОД
ОБЈАВЕЊЕ СЕ СМАТРА
ИЗВРШЕНИМ ИСТЕКЛОМ
ДАНА 04.06.2022. ГОДИНЕ.

Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија), одлучујући о захтеву за заштиту права подносиоца захтева „Cargo Montaža“ д.о.о. Београд, ул. Поенкареова бр. 18, чији је пуномоћник адвокат Бранко Ракита из Крагујевца, ул. Николе Пашића бр. 31/1-6, поднетом у отвореном поступку јавне набавке услуга – транспорт енергетских трансформатора 110/x kV и 35/x kV, ради закључења оквирног споразума, ЈН бр. 126-21, за који је дана 30.12.2021. године објављен јавни позив на Порталу јавних набавки (послат на објављивање 29.12.2021. године), наручиоца „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, Булевар уметности бр. 12, у већу састављеном од чланице Републичке комисије Весне Станковић, као председнице већа, те чланица Републичке комисије Светлане Ражић и Мерсике Марковић, као чланица већа, на основу чланова 187, 198. и 226. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник Републике Србије“ бр. 91/2019; у даљем тексту: ЗЈН), на седници одржаној дана 17.03.2022. године, донела је:

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ захтев за заштиту права подносиоца захтева „Cargo Montaža“ д.о.о. Београд, поднет у отвореном поступку јавне набавке услуга – транспорт енергетских трансформатора 110/x kV и 35/x kV, ради закључења оквирног споразума, ЈН бр. 126-21, за који је дана 30.12.2021. године објављен јавни позив на Порталу јавних набавки (послат на објављивање 29.12.2021. године), наручиоца „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев за накнаду трошкова поступка заштите права подносиоца захтева „Cargo Montaža“ д.о.о. Београд, као неоснован.

Образложење

Ради спровођења отвореног поступка јавне набавке услуга – транспорт енергетских трансформатора 110/x kV и 35/x kV, ради закључења оквирног споразума, ЈН бр. 126-21, наручилац „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд (у даљем тексту: наручилац) донео је Одлуку о спровођењу отвореног поступка јавне набавке, бр. 20700-Д.08.01.-348377/2-21 од 20.12.2021. године.

Јавни позив за предметни поступак јавне набавке је дана 30.12.2021. године објављен на Порталу јавних набавки (послат на објављивање дана 29.12.2021. године). Истог дана на Порталу јавних набавки објављена је конкурсна документација за предметни поступак јавне набавке.

У јавном позиву је наведено да рок за подношење понуда истиче дана 31.01.2022. године, у 11:00 часова, а који је Исправком – обавештењем о изменама и додатним информацијама јавног позива која је објављена на Порталу јавних набавки 27.01.2021. године (послата на објављивање 26.01.2021. године) продужен, те је наведено да исти истиче 11.02.2022. године, у 11:00 часова.

Привредни субјект „Cargo Montaža“ д.о.о. Београд (у даљем тексту: подносилац захтева) иницирао је поступак заштите права поводом поступања наручиоца у вези са спровођењем предметног поступка јавне набавке тако што је дана 07.02.2022. године, електронским путем преко Портала јавних набавки, наручиоцу поднео захтев за заштиту права.

Предметним захтевом за заштиту права оспорена је садржина конкурсне документације, сачињене ради реализације предметног поступка јавне набавке.

Подносилац захтева је наводима поднетог захтева за заштиту права, а након поступања у складу са чланом 97. ЗЈН, указао да наручилац при дефинисању техничке спецификације, није навео услове извршења предметних услуга у делу који се односи на енергетски трансформатор преносног односа 35/х kV, снаге 2.5 MVA, 4 MVA, 8 MVA и 12.5 MVA, односно тежину наведеног трансформатора, а иста је, по његовом мишљењу, значајна за опредељивање адекватног транспортног средства.

У вези са наведеним, подносилац захтева је навео да је навођење специфичних услова извршења услуге тј. тежине трансформатора, само за трансформаторе 110/х kV значајно за одређивање транспортног средства за транспорт ове конкретне врсте трансформатора, али не и за одређивање транспортног средства за транспорт трансформатора преносног односа 35/х kV, снаге 2.5 MVA, 4 MVA, 8 MVA и 12.5 MVA, чија је укупна тежина непозната.

Подносилац захтева сматра да навођење само максималне тежине енергетског трансформатора 110/х kV, снаге 63 MVA, који представља јединицу са највећом тежином, упућује заинтересоване привредне субјекте да одреде трошкове на бази максималних јединица са највећом тежином, а што ће условити погрешан избор превозног средства и већу понуђену цену за транспорт јединица мање тежине што како наводи, није у интересу наручиоца, нити конкурентности и упоредивости поднетих понуда.

На основу наведеног, подносилац захтева закључује да наручилац није сачинио конкурсну документацију у предметном делу у складу са чланом 93. став 1. ЗЈН.

Надаље, подносилац захтева сматра да су предметне услуге у Обрасцу структуре цене специфициране на начин који ограничава конкуренцију и онемогућава самостално подношење понуде „еминентним транспортним привредним субјектима“, с обзиром на то да су специфициране и услуге које нису у делатности привредних субјеката који се баве транспортом и који за своју делатност вангабаритног специјалног превоза поседују валидна законом прописана овлашћења и дозволе.

У том смислу, подносилац захтева је навео услуге које по његовом мишљењу нису у логичкој вези са предметом јавне набавке, и то: 2. Демонтажа трансформатора 110/х kV, снаге 63 MVA и припрема за транспорт, под тачком 3. Монтажа трансформатора 110/х kV, снаге 63 MVA (ВН изолатора, конзерватора, спојних цеви, повезивање хладњака и остале опреме за комплетирање трансформатора); 4. Истакање/наливање уља из/у трансформатор 110/х kV, снаге 63 MVA; 6. Испитивање трансформатора 110/х kV, снаге 63MVA, пред пуштање у погон: Мерење $\tan \delta$ и капацитативности; Снимање фреквентног одзива SFRA; Мерење изолованости Мегером; Мерење отпорности намотаја; Функционалне пробе бухолц релеја; Функционалне пробе контактног термометра и РТ сонди; Провера ожичења, локалне и даљинске сигнализације; Мерење празног хода и снимање карактеристика магнећења; 9. Демонтажа трансформатора 110/х kV, снаге до 40 MVA и припрема за транспорт; 10. Монтажа трансформатора 110/х kV, снаге до 40 MVA (ВН изолатора, конзерватора, спојних цеви, повезивање хладњака и остале опреме за комплетирање трансформатора); 11. Истакање/наливање уља из/у трансформатор 110/х kV, снаге до 40 MVA; 13. Испитивање трансформатора 110/х kV, снаге до 40 MVA, пред пуштање у

погон: Мерење tgb и капацитативности; Снимање фреквентног одзива SFRA; Мерење изолованости Мегером; Мерење отпорности намотаја; Функционалне пробе Бухолц релеја; Функционалне пробе контактнoг термометра и РТ сонди; Провера ожичења, локалне и даљинске сигнализације; Мерење празног хода и снимање карактеристика магнећења.

Подносилац захтева је истакао да наведене услуге обављају привредни субјекти посебно оспособљени за такве врсте услуга и испитивања, те у том смислу сматра неопходним брисање услуга по поменутим позицијама, јер је наручилац начином на који је формулисао предмет набавке у Обрасцу структуре понуђене цене ограничио конкуренцију.

Подносилац захтева сматра да наручилац, без логичке везе повезује предмет набавке са услугама техничке припреме од стране стручних лица техничке струке, која редовно одржавају ова постројења по тачно утврђеним техничким нормативима, а које претходе транспорту. Подносилац захтева наводи да технолошки процес транспорта почиње извлачењем припремљеног трансформатора из кућишта и смештањем на превозно средство, организацију безбедног превоза у складу са законом и превоз до назначене локације и истовар, постављања на место назначено у требовању транспортне услуге. Подносилац захтева наводи да услуге по позицијама 2, 3, 4, 9 и 10 и 11 у Обрасцу структуре цене следе пре и после наведеног технолошког процеса транспорта енергетских трансформатора и у делокругу су послова привредних субјеката који се баве одржавањем енергетских постројења, а услуге испитивања које су наведене на позицијама 6 и 13 су у делокругу акредитоване лабораторије. Подносилац захтева је такође навео и да је одржавање постројења енергетских трансформатора прописано чл. 5.-14. Правилника о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова (Сл. лист СРЈ 41/93).

Цитирајући садржину захтева за додатним појашњењима, као и садржину одговора наручиоца датим у погледу наведеног, подносилац захтева је између осталог указао да наручилац није одговорио на питање да ли привредни субјект који врши услуге на наведеним позицијама мора да поседује посебне дозволе или овлашћења и ко издаје такве дозволе ако су неопходне, те да аргументација наручиоца да „позиције из Обрасца структуре цене, пружају могућност наручиоцу да у складу са потребама, кроз заокружени технолошки процес, реализује транспорт енергетских трансформатора, у оквиру инвестиционих, ремонтних, а посебно хитно хаваријских активности, по систему – Кључ у руке „није у сврси предмета јавне набавке“.

По мишљењу подносиоца захтева је нејасно то да наручилац услуге демонтаже и монтаже енергетских трансформатора не може да реализује ангажовањем извршилаца у оквирима редовног или ванредног одржавања трансформатора. Подносилац захтева истиче да је „нелогично“ да технолошки поступак транспорта наведене електроенергетске опреме напонског нивоа 110/x kV и 35 kV, подразумева демонтажу елемената трансформатора до транспортног нивоа, те монтажу и испитивање након извршеног транспорта и монтаже трансформатора до функционалног нивоа, а исти представљају послове из делокруга техничких стручних квалификација одржавања постројења енергетских трансформатора, а не из делокруга и стручних квалификација за пружање услуга транспорта.

На основу наведеног подносилац захтева закључује да дефинисање предмета набавке по позицијама у Обрасцу структуре цене, на начин како је наручилац у конкретном случају учинио, несумњиво има за последицу неосновано искључивање из поступка јавне набавке свих понуђача који би самостално поднели понуду и били у могућности да квалитетно у задатом року изврше самостално предмет набавке - услугу транспорта енергетских трансформатора – из општег речника набавке (ЦПВ) –

60000000 – Услуге превоза (изузев превоза отпада).

Такође, подносилац захтева наводи да је извршење предмета набавке у предметном поступку јавне набавке условљено и услугама дефинисаним на позицијама 6 и 13 у Обрасцу структуре цене, које представљају услуге техничког испитивања (ЦПВ) 71632000 – за које нису оспособљени привредни субјекти који се баве транспортом, као и услугама на позицијама 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11 и 12 у Обрасцу структуре цене – Услуге поправке и одржавања трансформатора (ЦПВ)- 50532200.

Уједно, подносилац захтева је указао да је предметна јавна набавка у Плану набавки, на позицији 0191 Транспорт енергетских трансформатора 110/x kV и 35/x kV (ЦПВ) 60000000 – Услуге превоза (изузев превоза отпада), без назнаке да су укључене и услуге других (ЦПВ) ознака.

Подносилац захтева је затим оспорио садржину конкурсне документације у делу критеријума за квалитативни избор привредног субјекта који се односи на стручни капацитет, под тачком 4.1. Списак пружених услуга, којим је захтевано да је привредни субјект у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет набавке и то најмање 10 комада трансформатора 35 kV, те ако је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет набавке, и то најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажн, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно.

С тим у вези, подносилац захтева сматра да је непримерено инсистирање наручиоца на количини од најмање 10 комада трансформатора 110 kV и на количини од најмање 10 комада трансформатора 35 kV, уз аргументацију о обезбеђивању континуитета. Подносилац захтева указује да континуитет пружања услуге транспорта по оквирном споразуму који се закључује у предметном поступку јавне набавке није од значаја, јер је, како наводи, извршење транспорта по указаној потреби наручиоца у периоду трајања оквирног споразума, а не континуирано по утврђеној динамици, као и да су потребе исказане у Обрасцу структуре цене оријентационе, максималне и необавезујуће за наручиоца.

Подносилац захтева је истакао да су захтеване минималне количине, по његовом мишљењу, прекомерне и у сврси су ограничавања конкуренције и дискриминације понуђача који су реализовали мање количине од захтеваног минимума, а који су у могућности да у свему у складу са потребама наручиоца изврше услуге превоза енергетских трансформатора, квалитетно и у уговореном року.

Захтев наручиоца од минималних 10 трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора, по указивању подносиоца захтева условљава понуђаче да његову испуњеност доказују преко других привредних субјеката који одржавају енергетске трансформаторе и преко привредних субјеката који су акредитовани за испитивање трансформатора, а чиме се по мишљењу подносиоца захтева ограничава конкуренција, јер се захтева претходно искуство које није примерено и није у логичкој вези са услугама транспорта, нити је у сврси извршења услуге транспорта трансформатора и представља техничке активности наручиоца пре и након пружене услуге превоза која је предмет јавне набавке.

Такође, подносилац захтева је указао да наручилац ограничава конкуренцију тиме што је предвидео да за наручиоца није прихватљиво да је услуга транспорта вршена само на територији неке друге државе или из друге државе у Србију, с обзиром на то да су дискриминисани сви домаћи и страни понуђачи који су извршили услуге

транспорта енергетских трансформатора у знатно већим количинама у другим земљама или из друге државе у Србију уз поштовање европских стандарда.

У даљем тексту поднетог захтева за заштиту права подносилац захтева је указао да је у измени конкурсне документације од 29.01.2022. године у делу који се односи на критеријум за квалитативни избор привредног субјекта који се односи на образовне и стручне квалификације наручилац захтевао да привредни субјект има запослених или на одређено или неодређено време или по другом правном основу, између осталог најмање 1 лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, те најмање 1 дипломираног инжењера електротехнике. Као начин доказивања испуњености наведеног, наручилац је захтевао фотокопију уверења о положеном стручном испиту о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и (здравља на раду, издатог од надлежног органа – управе за безбедност и здравље на раду при Министарству за рад Републике Србије, те диплому о стеченом звању дипломираног инжењера електротехнике.

У вези са наведеним, подносилац захтева је навео да је на указивања наручиоцу да се из захтеваног доказа дипломе о стеченом знању инжењера „електронике“ не доказује да је обучен за послове испитивања трансформатора, исти одговорио „У вези захтева који се односи на дипломираног инжењера електротехнике, обавештавамо вас да ће наручилац извршити измену конкурсне документације“, а да у измењеној конкурсној документацији није поступио у складу са датим одговором. Подносилац захтева је навео да је наручилац у изменама избрисао део текста „да је обучен за послове испитивања трансформатора“, а да при том није избрисао захтев за ангажовањем електроинжењера, нити је појаснио којим пословима ће се бавити дипломирани електроинжењер да би били у сврси извршења услуга транспорта енергетских трансформатора.

Уједно, подносилац захтева је навео да је наручилац дао могућност да се по другом правном основу ангажује лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, што подразумева и ангажовање Агенције, а што није прецизирао у измењеној конкурсној документацији. Имајући у виду наведено, то је по мишљењу подносиоца захтева понуђачима ускраћена могућност да поднесу понуде ако ангажују агенцију за послове безбедности и здравља на раду.

На крају, подносилац захтева је оспорио конкурсну документацију у делу критеријума за избор привредног субјекта који се односи на стандард осигурања квалитета, а којим је захтевано да је привредни субјект имплементирао систем по стандарду SRPS ISO 27001:2013 или новији – Систем управљања безбедношћу информација. У вези са наведеним, подносилац захтева је истакао да наведени услов није у логичкој вези са предметом јавне набавке, те да је прописан у циљу дискриминације понуђача у предметном поступку јавке набавке.

Цитирајући аргументацију наручиоца изнету у одговору на указивања подносиоца захтева у вези са наведеним, подносилац захтева је истакао да је захтевани стандард усмерен на унутрашњу организацију привредног субјекта у области чувања и заштите података и да као такав за конкретан предмет јавне набавке нема значаја, нити је у сврси извршења исте, јер предмет набавке нису услуге за одржавање информационих система, као и да се из одговора наручиоца може утврдити да наручилац поседује сертификат о испуњености стандарда ISO 27001, што по мишљењу подносиоца захтева може бити од значаја за његово пословање, док за наручиоца није од значаја како понуђач управља информацијама унутар своје организације.

Подносилац захтева наводи да се предметни услов не односи на делатност

транспорта, којом се баве потенцијални понуђачи, односно није у вези са предметом јавне набавке, из чега следи да је прописан у циљу нарушавања основних начела јавних набавки.

Подносилац захтева указује и да је ISO 27001 намењен за организације које се баве услугама у областима које су повезане са информационом технологијом и потребама за очување поверљивости информација, а што није ни у каквој вези са предметом јавне набавке. Из саме дефиниције ISO 27001, како истиче подносилац захтева, произилази да се наведени стандард не може односити на понуђача предметне јавне набавке, јер је ирелевантно како понуђач унутар свог предузећа штити своје податке, као и да се овај захтев једино може односити на наручиоца који је заштићен јер је имплементирао ISO 27001 стандард за своју организацију. Подносилац захтева такође указује да је наручилац имао могућност да у складу са одредбама члана 39. ЗЈН обезбеди заштиту поверљивости података, а не да неосновано захтева поседовање сертификата у складу са стандардом ISO 27001, који није у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Због свега наведеног, подносилац захтева је предложио да се предметни захтев за заштиту права усвоји, те је поставио и захтев да му, као трошкове поступка заштите права, наручилац надокнади укупан износ од 170.200,00 динара, и то износ од 120.000,00 динара на име таксе уплаћене поводом поднетог захтева за заштиту права и износ од 52.200,00 динара на име адвокатских трошкова за састав захтева за заштиту права.

У складу са чланом 220. став 1. тачка 2) ЗЈН, наручилац је по пријему захтева за заштиту права, доставио Републичкој комисији одговор поводом истог уз документацију из предметног поступка јавне набавке, која је примљена и заведена дана 14.02.2022. године.

Такође, у складу са чланом 220. став 1. тачка 2) ЗЈН, наручилац је дана 11.02.2022. године, електронским путем преко Портала јавних набавки, доставио подносиоцу захтева примерак одговора датог поводом поднетог захтева за заштиту права.

Наручилац је у одговору на захтев за заштиту права најпре навео да је у одговору на додатна појашњења указао подносиоцу захтева на тежину највеће јединице енергетских трансформатора. Место пружања услуга је одређено моделом оквирног споразума, а то су магацини/трафостанице на конзумном подручју наручиоца. Наручилац истиче да тежине енергетских трансформатора напонског нивоа 35/х kV, снага 2,5, 4, 8 и 12,5 MVA, није посебно наводио јер су знатно мање, али да је подносилац захтева до информација о приближним тежинама које су му неопходне за ангажовање техничких и транспортних средстава могао доћи посредно, увидом у критеријуме за квалитативни избор привредног субјекта, тачка 4.3 – „Алати, погонска или техничка опрема“, где се наводе следећи захтеви: Привредни субјект испуњава наведени критеријум ако располаже, на било који начин, да је власник или да обезбеђује путем закупа или лизинга: 1. најмање 6 теретних возила за превоз трансформатора и опреме; 2. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) за трансформаторе 110/х kV носивости најмање 50 тона, од којих је једна носивости најмање 110 тона за трансформаторе 110/х kV снаге 63 MVA; 3. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) носивости најмање 30 тона за трансформаторе 35/10 kV; 4. најмање 1 кран (аутодизалица) минималне носивости 40 тона; 5. најмање 2 атестирана комплета опреме за рад који се користе за извлачење и навлачење трансформатора на приколицу, као и за подизање трансформатора 110/35 kV снаге 63 MVA, тежине до 110 тона на терену; 6. најмање 1 цистерна за прихват и превоз трансформаторског уља до 25 тона.

Из наведеног се по навођењу наручиоца јасно закључује да понуђач за транспорт енергетских трансформатора мора ангажовати једно од напред наведених техничких средстава које су услов за оцену прихватљивости понуде. Такође, наручилац је у Обрасцу структуре понуђене цене навео снагу енергетских трансформатора која одређује габарите, тежину, количину трансформаторског уља, услове и начин утовара и истовара, услове транспорта и остало. Даље, тежину трансформатора доминантно одређује снага и напонски ниво, тако да се код различитих произвођача тежина разликује до 3%, а што је, како наводи наручилац, познато свим превозницима.

Наручилац сматра да је подносилац захтева имао све податке неопходне за припрему понуде, а имајући у виду комплетну садржину захтева за заштиту права следи да је намера подносиоца захтева да наручилац спроведе јавну набавку која њему одговара, што би с друге стране наручиоца довело у ситуацију у којој би могао бити угрожен електроенергетски систем.

Надаље, наручилац указује да је све врсте услуга које су нужно везане за транспорт енергетских трансформатора специфицирао у Обрасцу структуре понуђене цене. Позиције бр. 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11 и 13 које су специфициране у Обрасцу структуре понуђене цене за наручиоца представљају комплетну услугу која је неодвојиви део транспорта енергетских трансформатора. Како наручилац нема запослене који могу обављати ову врсту услуга на енергетским системима ових напонских нивоа, наручилац наводи да је приморан да све услуге које претходе транспорту енергетских трансформатора и који следе након обављеног транспорта трансформатора повери једном лицу или групи понуђача али у једном истом поступку јавне набавке.

За наручиоца није прихватљиво да наведене активности врше понуђачи ангажовани након спровођења два, три или четири поступка јавних набавки из разлога што је немогуће или је веома тешко синхронизовати све понуђаче за сваку различиту врсту услуга. У супротном много је лакше, ефикасније и економичније да за захтевне услуге одговорност преузме један или група понуђача, на основу једног уговора или оквирног споразума.

Наручилац указује да приликом спровођења јавне набавке мора обезбедити заокружен технолошки процес где ће спровођењем једног поступка јавне набавке обезбедити све активности које су специфициране у Обрасцу структуре понуђене цене. Све активности које су у вези са изградњом електроенергетских објеката напонског нивоа 110/х kV и 35/х kV и пуштања у рад обављају се по систему „кључ у руке“, што значи да низ различитих активности везаних за изградњу објекта, набавку опреме, уградњу опреме, везивање и пуштање у рад, као низ пратећих услуга обавља спровођењем једне јавне набавке. Такав случај је и са одржавањем истих објеката, а поготово са највреднијим деловима електроенергетских објеката, односно енергетским трансформаторима. Конкретно, процес монтаже трансформатора морају обавити стручне службе понуђача, како не би дошло до деградације карактеристика трансформатора. Делови трансформатора теже више тона са којима се мора пажљиво руковати и припремити за транспорт. Стручне службе морају да поштују процедуру монтаже да би се исти адекватно припремио за транспорт и транспортовао. Приликом транспорта трансформатор може да буде оштећен или да дође до контаминације уља у истом, те се не би могло утврдити где је и чија је одговорност, што даље значи да целокупан предмет набавке мора да води једно одговорно лице или група понуђача. Исто важи и за истовар трансформатора, где одговорно лице треба да припреми трансформатор за дуже лагерење тела трансформатора. Процеси се не могу одвојити једни од других, што сви озбиљни понуђачи за овај предмет набавке и знају, те ова активност мора бити по такозваном систему „кључ у руке“, јер се не ради

о транспорту робе широке потрошње, већ о врло специфичном предмету, где се морају поштовати препоруке за правилан транспорт, монтажу и експлоатацију трансформатора (контаминирано уље).

Све врсте услуга које су специфициране у Обрасцу структуре понуђене цене, и оне које подносилац није поменуо у поднетом захтеву за заштиту права су по мишљењу наручиоца у логичкој вези са предметом јавне набавке и без наведених услуга није могуће обављање услуга транспорта енергетских трансформатора.

У делу указивања подносиоца захтева да „наручилац појасни који технички центри и лабораторије су овлашћени да врше захтевана испитивања и провере трансформатора 110/x kV пре пуштања у погон, наручилац је одговорио да наведено обављају привредни субјекти који су регистровани, акредитовани и сертификовани за ту врсту делатности, а то су Институт из области електротехнике и енергетике, привредни субјекти који се баве производњом или ремонтом и сервисом енергетских трансформатора и сви остали привредни субјекти који су регистровани, акредитовани и сертификовани за испитивање енергетских трансформатора 110 kV са адекватним техничким и кадровским капацитетима чији се подаци могу обезбедити увидом у АПР.

Наручилац је мишљења да је обавеза понуђача да врши истраживање тржишта и на тај начин дође до података о правним лицима који се баве том врстом услуга. Наручилац није у обавези да понуђачу препоручује одређене понуђаче с циљем заједничког учешћа у поступку јавне набавке.

На питање, односно наводе подносиоца захтева да ли се, у Обрасцу структуре понуђене цене, врсте услуга прописане на позицијама 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, извршавају у складу са прописаним техничким нормативима за погон и одржавање, електроенергетских постројења и водова, наручилац је одговорио да се све активности у оквиру инвестиционих, ремонтних, ревизионих, било редовних или хитних хаваријских радова на електроенергетским постројењима, обављају у складу са законском регулативом, прописима, правилницима и техничким препорукама који се односе на тај напонски ниво и обрађују ту област.

На питање, односно наводе подносиоца захтева да ли привредни субјект који врши услуге захтеване у наведеним позицијама 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, мора да поседује посебне дозволе или овлашћења и ко издаје такве дозволе ако су неопходне, наручилац је одговорио да је конкурсном документацијом навео све неопходне критеријуме, као и упутство на који начин се доказује испуњеност наведених критеријума, те да је једина дозвола која је захтевана наведена у тачки 2.1 „Овлашћење, дозвола или чланство“, а то је да је важећа дозвола надлежног органа, односно доказ да је понуђач регистрован за пружање транспортних услуга у Републици Србији.

Даље, наручилац је указао на велики значај претходног искуства понуђача, односно пружаоца услуге из разлога што су енергетски трансформатори ових напонских нивоа најскупљи елементи електроенергетских објеката. Из наведеног разлога све активности везане за енергетске трансформаторе, а поготово активности које су предмет набавке, односно транспорт, демонтажа, утовар, истовар и монтажа могу обављати понуђачи који у том погледу имају довољно искуства. За овакве енергетске трансформаторе, за које рок испоруке или ремонт могу трајати и 24 месеца и који су најсложенији део електроенергетског система, наручилац је у обавези да пружање услуге које су предмет набавке повери лицима са претходним искуством. Наручилац је става да захтевани критеријуми нису дискриминаторски и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Такође, наручилац је указао да је подносилац захтева нетачно интерпретирао наводе које је наручилац захтевао у делу критеријума, тачка 4.1 „Списак пружених

услуга“, који након измене конкурсне документације гласи: Привредни субјект испуњава наведени критеријум ако је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет ове јавне набавке, и то најмање 10 комада трансформатора 35 kV и најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије и/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно. Наручилац је даље одредио да није прихватљиво да је услуга транспорта вршена само на територији неке друге државе.

Наручилац је приликом одређивања дела овог критеријума сматрао да је неопходно да потенцијални понуђач има искуства у транспорту на територији Републике Србије, односно да познаје прописе у вангабаритном транспорту.

Наручилац је истакао да је подносилац захтева превидео да наручилац прихвата да услуге транспорта које су вршене из Републике Србије у неку другу државу и обратно, односно из неке друге државе у Републику Србију.

Изјашњавајући се на наводе поднетог захтева за заштиту права, наручилац је у делу образовних и стручних квалификацијанавео да је између осталог захтевао најмање једног дипломираног инжењера електротехнике обученог за послове испитивања трансформатора, док је као доказ захтевао диплому о стеченом звању дипломираног инжењера електротехнике. Након питања подносиоца захтева и навођења да је наручилац захтевао „диплому о стеченом звању инжењера електронике“, а желећи да заинтересованим привредним субјектима олакша подношење понуде у измењеној конкурсној документацији наручилац је избрисао „за послове испитивања трансформатора“.

Наручилац је имајући у виду наведено, брисањем навода „за послове испитивања трансформатора“ на које је указао подносилац захтева остао при захтеву да је у делу образовних и стручних квалификација неопходан најмање 1 дипломирани инжењер електротехнике, али без навођења послова које би обављао и при томе отклонио недоумице и нејасноће које је подносилац захтева имао.

Такође, наручилац је навео да је подносилац захтева приликом указивања у делу који се односи на критеријум за избор којим је захтевано да понуђач има запослено на одређено или неодређено време или по другом правном основу најмање једно лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, предложио да наручилац дефинише и могућност ангажовања професионалне агенције, те да је наручилац у објављеном одговору навео да је конкурсном документацијом дао могућност да и по другом правном основу ангажује лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, што подразумева и ангажовање Агенције.

Како су одговори на постављена питања саставни део конкурсне документације, и како је у одговору наручилац јасно навео и могућност ангажовања Агенције за обављање послова безбедности и здравља на раду, то наручилац није ускратио могућност подносиоца захтева да поднесе понуду.

Наручилац је на крају навео да енергетски трансформатори представљају кључне елементе трансформаторских станица, а саме трансформаторске станице представљају најважнији део дистрибутивног електроенергетског система Републике Србије. Наручилац је конкурсном документацијом захтевао поседовање сертификата ISO 27001 с циљем да информације о електроенергетским објектима, у овом случају о енергетским трансформаторима, поготово 110 kV, односно највећег напонског нивоа које користи наручилац не буду доступни трећим лицима. За наручиоца је од великог

значаја поседовање сертификата ISO 27001 јер поменути стандард има за циљ да своје клијенте и пословне партнере увери да се према информацијама поступа одговорно и да се оне користе професионално и сигурно.

С тим у вези, битна је чињеница да и сам наручилац поседује стандард ISO 27001 који омогућава смањење ризика од губитака информација, усаглашеност за законским прописима, веће поверење клијената, пословних партнера, институција и свих заинтересованих страна због знања да су њихови подаци безбедни, итд.

Наручилац је посебно истакао да захтевањем предметног критеријума није имао намеру да смањи број понуђача, већ само да заштити информације о кључним деловима система.

Подносилац захтева је доставио Републичкој комисији и наручиоцу своје мишљење у вези са одговором датим поводом поднетог захтева за заштиту права дана 17.02.2022. године.

Из садржине достављеног мишљења произилази да је подносилац захтева у свему остао при аргументацији изнетој у оквиру поднетог захтева за заштиту права на околности због којих сматра да поступање наручиоца приликом сачињавања предметне конкурсне документације није било у складу са одредбама ЗЈН. Подносилац захтева је определио и захтев за накнаду адвокатских трошкова за састав предметног мишљења у износу од 25.110,00 динара.

Републичка комисија је утврдила да су испуњене процесне претпоставке за поступање по предметном захтеву за заштиту права имајући у виду да је поднет у року, од стране лица које има активну легитимацију, да има садржину која је у складу са чланом 217. став 1. ЗЈН, као и да је уз исти достављен доказ о уплати таксе из члана 225. ЗЈН.

Након детаљног разматрања комплетне достављене документације (укључујући и податке који су у вези са предметним поступком јавне набавке објављени и доступни на Порталу јавних набавки), те садржине свих навода изнетих како у поднетом захтеву за заштиту права, тако и у одговору који је поводом њега дат од стране наручиоца, те мишљењу подносиоца захтева датом у вези са одговором наручиоца, Републичка комисија је о основаности предметног захтева за заштиту права, одлучила као у диспозитиву решења из следећих разлога:

Републичка комисија је разматрала навод подносиоца захтева којим је указао да је наручилац поступио супротно члану 93. став 1. ЗЈН приликом дефинисања техничке спецификације у делу који се односи на енергетски трансформатор преносног односа 35/х kV, снаге 2.5 МВА, 4 МВА, 8 МВА и 12.5 МВА, с обзиром на то да није навео тежину трансформатора, а који податак је по његовом мишљењу значајан за опредељивање адекватног транспортног средства.

Увидом у предметну конкурсну документацију, у део под називом „Опис и спецификације предмета, услови испоруке или извршења“, утврђено је да је наведено да предмет јавне набавке представљају услуге транспорта енергетских трансформатора 110/х kV и 35/х kV, те да је техничка спецификација дата у Обрасцу структуре понуђене цене. Даље је наведено да приликом транспорта ремонтваног трансформатора 110 kV, трансформатор мора бити опремљен шок индикатором. После транспорта доставити извештај о потресима приликом транспорта. Припремни радови на утовару и превозу трансформатора 110/х kV подразумевају: Демонтажу врата трафо бокса за извлачење трансформатора и поновна монтажа; Регулацију саобраћаја са постављањем сигнализације; Уклањање препрека (жардињере, стубићи, заштитне ограде и слично) и поновно враћање.

Даље је наведено да уколико се трансформатор превози под азотом, истакање азота се обавља након истовара трансформатора на договорену позицију о трошку

понуђача. Понуђач је у обавези, пре превоза, да обезбеди дозволу за обављање вангабаритних транспорта (за превоз предметног трансформатора), издату од стране надлежног органа/организације. Укупна тежина трансформатора 110/x kV снаге 63 MVA је 110 тона.

Увидом у Образац структуре понуђене цене, Републичка комисија је утврдила да је у оквиру истог наручилац детаљно дефинисао: I Услуге утовара/истовара и померања трансформатора; II Услуге превоза; III Трошкове пратећих дозвола.

Увидом у предметну конкурсну документацију, у део под називом „Опис критеријума за квалитативни избор привредног субјекта са упутствима“, утврђено је под тачком 4.3. „Алати, погонска или техничка опрема“ наручилац предвидео да привредни субјект испуњава наведени критеријум ако располаже, на било који начин, односно да је власник или да обезбеђује путем закупа или лизинга: 1. најмање 6 теретних возила за превоз трансформатора и опреме; 2. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) за трансформаторе 110/x kV носивости најмање 50 тона, од којих је једна носивости најмање 110 тона за трансформаторе 110/x kV снаге 63 MVA; 3. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) носивости најмање 30 тона за трансформаторе 35/10 kV; 4. најмање 1 кран (аутодизалица) минималне носивости 40 тона; 5. најмање 2 атестирана комплета опреме за рад који се користе за извлачење и навлачење трансформатора на приколицу, као и за подизање трансформатора 110/35 kV снаге 63 MVA, тежине до 110 тона на терену; 6. најмање 1 цистерна за прихват и превоз трансформаторског уља до 25 тона.

Увидом у податке предметног поступка јавне набавке објављене на Порталу јавних набавки утврђено је да се подносилац захтева, као заинтересовано лице, обратио наручиоцу дана 23.01.2022. године захтевом за појашњењем конкурсне документације, следеће садржине: „Под тачком 1. техничке спецификације наводите: Предмет јавне набавке је набавка услуга транспорта енергетских трансформатора 110/x kV и 35/x kV. У тачки 2. Техничка спецификација, наводите услове извршења услуге, укупну тежину и место пружања услуга само за трансформаторе 110/x kV снаге 63 MVA – тежина је 110 тона. Из садржине овог дела документације не може се закључити да је предмет набавке стварно и транспорт енергетских трансформатора 35/x kV, јер се у овом документу не помињу услови припреме, извршења, место пружања услуга, тежина за ову врсту енергетских трансформатора. Молимо појасните и допуните овај документ“.

Даље је утврђено да је у вези са наведеним указивањима подносиоца захтева, наручилац дана 28.01.2022. године објавио следећи одговор: „Наручилац остаје при својим захтевима. Наручилац је у тачки бр. 2. Техничке спецификације навео посебне, специфичне услове извршења услуге који се односе на енергетске трансформаторе 110/x kV. У последњем ставу тачке бр. 2. Техничке спецификације наведена је максимална тежина енергетског трансформатора 110/x kV, снаге 63 MVA, који представља јединицу са највећом тежином. Сви остали енергетски трансформатори су значајно мањих тежина. Место пружања услуге је дефинисано тачком бр. 3. Техничке спецификације. Услуге транспорта енергетских трансформатора преносног односа 35/x kV, снаге 2.5 MVA, 4 MVA, 8 MVA и 12.5 MVA, нису посебно условљене и дате су у Обрасцу структуре цене“.

Чланом 6. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да набавља добра, услуге или радове одговарајућег квалитета имајући у виду сврху, намену и вредност јавне набавке, односно економично трошење јавних средстава.

Чланом 7. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. овог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију са намером да одређене привредне субјекте неоправдано доведе у повољнији или неповољнији положај, а

нарочито не може онемогућавати било којег привредног субјекта да учествује у поступку јавне набавке коришћењем дискриминаторских критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, техничких спецификација и критеријума за доделу уговора.

Чланом 9. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим привредним субјектима.

Чланом 10. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да јавну набавку спроведе на начин који је сразмеран предмету јавне набавке и циљевима које треба да постигне.

Чланом 93. став 1. ЗЈН прописано је да конкурсна документација мора да буде сачињена на начин да омогући припрему и подношење понуде, односно пријаве.

Чланом 98. став 1. ЗЈН прописано је да се техничким спецификацијама, које се наводе у конкурсној документацији, утврђују тражене карактеристике радова, добара или услуга које се набављају и све друге околности које су од значаја за извршење уговора, а тиме и за припрему понуде (место и рокови извршења, посебни захтеви у погледу начина извршења предмета набавке и сл.), док је ставом 3. истог члана прописано да техничке спецификације у случају уговора о јавној набавци добара или услуга подразумевају одређивање тражених карактеристика добара или услуга као што су ниво утицаја на животну средину и климатске промене, решења за све захтеве (укључујући доступност за особе са инвалидитетом) и оцењивање усаглашености, перформансе, употреба производа, безбедност или димензије, захтеви за производ у погледу назива под којим се производ продаје, терминологија, симболи, испитивање и методе испитивања, паковање, означавање и обележавање, упутства за кориснике, производни процеси и методи у свакој фази животног циклуса добра или услуге и поступци оцењивања усаглашености.

Чланом 98. став 7. ЗЈН прописано је да техничке спецификације морају свим привредним субјектима да омогуће једнак приступ и не смеју да неоправдано ограничавају конкуренцију у поступку јавне набавке.

Разматрајући предметни навод подносиоца захтева којим је оспорена техничка спецификација у делу који се односи на енергетски трансформатор преносног односа 35/x kV, снаге 2.5 МВА, 4 МВА, 8 МВА и 12.5 МВА, Републичка комисија је на основу утврђеног чињеничног стања констатовала да је наручилац предметну јавну набавку покренуо у складу са својим реалним потребама, те да је у том дефинисао техничку спецификацију, са датим подацима како би понуђачи сачинили прихватљиву понуду.

Наиме, подносилац захтева у конкретном случају сматра спорном околност што је у техничкој спецификацији наручилац навео услове извршења услуге, укупну тежину и место пружања услуга за трансформаторе 110/x kV снаге 63 МВА, али не и тежину енергетских трансформатора 35/x kV, који податак је по његовом мишљењу неопходан у циљу припреме прихватљиве понуде.

У вези са наведеним, Републичка комисија налази да начином на који је у конкретном случају сачињена техничка спецификација у оспореном делу, није дошло до повреде члана 93. став 1. ЗЈН, из разлога који су изнети у поднетом захтеву за заштиту права, с обзиром на то да је конкурсном документацијом, у делу предвиђених критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, наручилац јасно захтевао да привредни субјект мора да располаже, на било који начин, односно да је власник или да обезбеђује путем закупа или лизинга следеће: 1. најмање 6 теретних возила за превоз трансформатора и опреме; 2. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) за трансформаторе 110/x kV носивости најмање 50 тона, од којих је једна носивости најмање 110 тона за трансформаторе 110/x kV снаге 63 МВА; 3. најмање 3 прикључна возила (приколице или полуприколице) носивости најмање 30 тона за трансформаторе 35/10 kV; 4. најмање 1 кран (аутодизалица) минималне

носивости 40 тона; 5. најмање 2 атестирана комплета опреме за рад који се користе за извлачење и навлачење трансформатора на приколицу, као и за подизање трансформатора 110/35 kV снаге 63 MVA, тежине до 110 тона на терену; 6. најмање 1 цистерна за прихват и превоз трансформаторског уља до 25 тона.

Узимајући у обзир да је наручилац јасно определио наведени технички капацитет, који је као такав у логичкој вези и сразмеран предмету јавне набавке, а којим понуђачи морају да располажу како би били способни да изврше предметне услуге, укључујући и транспорт енергетских трансформатора 35/x kV, то Републичка комисија налази да је подносилац захтева у конкретном случају имао све податке неопходне за припрему понуде, те је разматрани навод оцењен неоснованим.

Републичка комисија је даље разматрала навод подносиоца захтева којим је оспорена садржина техничке спецификације, односно начин на који су у конкретном случају специфициране предметне услуге у Обрасцу структуре понуђене цене, предвиђене на позицијама 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11 и 13.

Увидом у Образац структуре понуђене цене, Републичка комисија је утврдила да је у оквиру истог наручилац предвидео табелу у којој је дефинисао: I Услуге утовара/истовара и померања трансформатора, II Услуге превоза; III Трошкове пратећих дозвола. У делу I Услуге утовара/истовара и померања трансформатора, између осталог је предвиђено следеће: 2. Демонтажа трансформатора 110/x kV, снаге 63 MVA и припрема за транспорт; 3. Монтажа трансформатора 110/x kV, снаге 63 MVA (ВН изолятора, конзерватора, спојних цеви, повезивање хладњака и остале опреме за комплетирање трансформатора); 4. Истакање/наливање уља из/у трансформатор 110/x kV, снаге 63 MVA; 6. Испитивање трансформатора 110/x kV, снаге 63MVA, пред пуштање у погон: Мерење $\tan \delta$ и капацитативности; Снимање фреквентног одзива SFRA; Мерење изолованости Мегером; Мерење отпорности намотаја; Функционалне пробе бухолц релеја; Функционалне пробе контактнoг термометра и РТ сонди; Провера ожичења, локалне и даљинске сигнализације; Мерење празног хода и снимање карактеристика магнећења; 9. Демонтажа трансформатора 110/x kV, снаге до 40 MVA и припрема за транспорт; 10. Монтажа трансформатора 110/x kV, снаге до 40 MVA (ВН изолятора, конзерватора, спојних цеви, повезивање хладњака и остале опреме за комплетирање трансформатора); 11. Истакање/наливање уља из/у трансформатор 110/x kV, снаге до 40 MVA; 13. Испитивање трансформатора 110/x kV, снаге до 40 MVA, пред пуштање у погон: Мерење $\tan \delta$ и капацитативности; Снимање фреквентног одзива SFRA; Мерење изолованости Мегером; Мерење отпорности намотаја; Функционалне пробе Бухолц релеја; Функционалне пробе контактнoг термометра и РТ сонди; Провера ожичења, локалне и даљинске сигнализације; Мерење празног хода и снимање карактеристика магнећења.

У вези са наведеним, Републичка комисија најпре истиче да је наручилац дужан да техничку спецификацију, као обавезни и саставни део конкурсне документације предвиди тако да омогући да се предмет набавке опише на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца, с тим да истим не може неоправдано онемогућавати било којег понуђача да учествује у јавној набавци. У том смислу, наручилац утврђује тражене карактеристике радова, добара или услуга које се набављају и све друге околности које су од значаја за извршење уговора.

При томе, Републичка комисија указује да обавеза наручиоца да приликом припреме конкурсне документације омогући конкуренцију у складу са чланом 7. ЗЈН не значи обавезу да учешће у поступку јавне набавке буде омогућено сваком привредном субјекту, већ свим привредним субјектима под истим условима који су условљени објективним потребама наручиоца. Дакле, услове и захтеве наручилац дефинише у конкурсној документацији полазећи од својих објективних потреба, а не

од пословних и економских интереса одређеног понуђача, нити приликом одређивања истих полази од конкретних пословних односа између привредних субјеката. Уколико би наручилац морао да води рачуна о томе да своје захтеве дефинише тако да исте може да испуни сваки привредни субјект који је заинтересован да учествује у поступку за доделу уговора о јавној набавци, последица тога би била да захтеви из конкурсне документације често не би одговарали реалним потребама наручиоца, већ би одражавали искључиво економске интересе понуђача.

Подносилац захтева је у конкретном случају указао на услуге које је наручилац предвидео у Обрасцу структуре цене, које по његовом мишљењу нису у логичкој вези са предметом јавне набавке, а услед чега сматра да захтевом техничке спецификације за вршењем наведених услуга наручилац ограничава конкуренцију у смислу одредбе члана 7. ЗЈН, те онемогућава самостално подношење понуде привредних субјеката који се баве делатношћу транспорта.

У вези са наведеним, а имајући у виду аргументацију наручиоца изнету у одговору на захтев за заштиту права, Републичка комисија је оценила да подносилац захтева само на основу своје субјективне оцене, у предметном наводу указује да је наручилац наведеним захтевом поступио супротно члану 7. ЗЈН, те ограничио конкуренцију, будући да није аргументовано указао у чему се састоји ограничавање конкуренције или евентуално фаворизовање одређених понуђача, а да околност да подносилац захтева не може самостално да одговори на наведене захтеве не представља сама по себи повреду начела обезбеђивања конкуренције, те дискриминацију понуђача у поступку јавне набавке.

С друге стране, наручилац је аргументацијом изнетом у одговору на захтев за заштиту права, аргументовано образложио оправданост разлога којима се водио приликом прописивања предметних услуга, те учинио извесним да су такви захтеви постављени у складу са његовим објективним потребама, а који нити у једном делу нису противни одредбама ЗЈН.

Наиме, наручилац је, оправдавајући разлоге због којих је дефинисао техничку спецификацију односно предметне услуге на наведени начин указао да је све врсте услуга које су нужно везане за транспорт енергетских трансформатора специфицирао у Обрасцу структуре понуђене цене, те да позиције 2, 3, 4, 6, 9, 10, 11 и 13, које су специфициране у Обрасцу структуре понуђене цене, за наручиоца представљају комплетну услугу која је неодвојиви део транспорта енергетских трансформатора.

Како наручилац нема запослене који могу обављати ову врсту услуга на енергетским системима ових напонских нивоа, исти је указао да је приморан да све услуге које претходе транспорту енергетских трансформатора и који следе након обављеног транспорта трансформатора повери једном лицу или групи понуђача али у једном истом поступку јавне набавке, те да није прихватљиво да наведене активности врше понуђачи ангажовани након спровођења два, три или четири поступака јавних набавки из разлога што је немогуће или је веома тешко синхронизовати све понуђаче за сваку различиту врсту услуга.

Наручилац је посебно указао да приликом спровођења јавне набавке мора обезбедити заокружен технолошки процес где ће спровођењем једног поступка јавне набавке обезбедити све активности које су специфициране у Обрасцу структуре понуђене цене, те да се све активности које су у вези са изградњом електроенергетских објеката напонског нивоа 110/х kV и 35/х kV и пуштања у рад обављају по систему „кључ у руке“, што значи да низ различитих активности везаних за изградњу објекта, набавку опреме, уградњу опреме, везивање и пуштање у рад, као низ пратећих услуга обавља спровођењем једне јавне набавке. Такав случај је и са одржавањем истих објеката, а поготово са највреднијим деловима електроенергетских објеката, односно

енергетским трансформаторима. Наручилац је истакао да процес демонтаже трансформатора морају обавити стручне службе понуђача, како не би дошло до деградације карактеристика трансформатора, те указао да делови трансформатора теже више тона са којима се мора пажљиво руковати и припремити за транспорт. Уједно је истакао и да стручне службе морају да поштују процедуру демонтаже да би се исти адекватно припремио за транспорт и транспортовао, као и да приликом транспорта трансформатор може да буде оштећен или да дође до контаминације уља у истом, те се не би могло утврдити где је и чија је одговорност, што даље значи да целокупан предмет набавке мора да води једно одговорно лице или група понуђача. Такође наручилац је нагласио да исто важи и за истовар трансформатора, где одговорно лице треба да припреми трансформатор за дуже лагеревање тела трансформатора.

На основу свега наведеног, Републичка комисија сматра да је наручилац, полазећи од својих објективних потреба, водећи рачуна о начелу економичности и ефикасности, предметне услуге дефинисао по такозваном систему „кључ у руке“, а узимајући у обзир специфичност и значај предмета јавне набавке, у ком смислу се морају поштовати препоруке за правилан транспорт, монтажу и експлоатацију трансформатора (контаминирано уље), све у циљу успешне реализације предметних услуга, те да с обзиром на аргументацију подносиоца захтева у конкретном случају не произилази намера ограничења конкуренцију међу понуђачима, како то сматра подносилац захтева, услед чега је разматрани навод оцењен неоснованим.

Уједно, Републичка комисија указује да тврдње подносиоца захтева да наручилац није одговорио на питање да ли да ли привредни субјект који врши услуге захтеване на позицијама 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, мора да поседује посебне дозволе или овлашћења и ко издаје такве дозволе ако су неопходне, не одговара фактичком стању, с обзиром на то да је наручилац у погледу наведеног одговорио да је конкурсном документацијом навео све неопходне критеријуме, као и упутство на који начин се доказује испуњеност наведених критеријума, те да је једина дозвола која је захтевана наведена у тачки 2.1 „Овлашћење, дозвола или чланство“, а то је да је важећа дозвола надлежног органа, односно доказ да је понуђач регистрован за пружање транспортних услуга у Републици Србији.

Републичка комисија је разматрала навод подносиоца захтева којим је оспорио садржину конкурсне документације у делу критеријума за квалитативни избор привредног субјекта који се односи на стручни капацитет, под тачком 4.1. „Списак пружених услуга“, којим је захтевано да је привредни субјект у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет набавке и то најмање 10 комада трансформатора 35 kV и ако је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет набавке, и то најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно.

Увидом у предметну конкурсну документацију, у део под називом „Опис критеријума за квалитативни избор привредног субјекта са упутствима“, Републичка комисија је утврдила да је под тачком 4.1. „Списак пружених услуга“ наручилац предвидео критеријум за избор привредног субјекта који се односи на стручни капацитет, и то: Привредни субјект испуњава наведени критеријум ако је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет ове јавне набавке и то:

- најмање 10 комада трансформатора 35 kV,
- најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада

снаге 63 МВА на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије и/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно.

У вези са тим, наручилац је у истом делу конкурсне документације одредио и начин доказивања испуњености наведеног критеријума за избор. Такође, наручилац је између осталог навео да у случају подношења заједничке понуде овај критеријум могу испуњавати кумулативно чланови групе, да понуђач може да доказује овај критеријум коришћењем капацитета других субјеката, ако ће ти субјекти у својству подизвођача да пружају услуге за које се тај капацитет тражи, као и да за наручиоца није прихватљиво да је услуга транспорта вршена само на територији неке друге државе.

Чланом 114. став 1. ЗЈН је прописано да критеријуми за избор привредног субјекта у поступку јавне набавке могу да се односе на: 1) испуњеност услова за обављање професионалне делатности; 2) финансијски и економски капацитет; 3) технички и стручни капацитет. Ставом 2. истог члана ЗЈН је прописано да наручилац одређује критеријуме за избор привредног субјекта из става 1. овог члана увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке. Ставом 3. истог члана ЗЈН је прописано да приликом одређивања критеријума за избор из става 1. овог члана, наручилац може да захтева само ниво капацитета који обезбеђује да ће привредни субјект бити способан да изврши уговор о јавној набавци.

Чланом 114. став 4. ЗЈН прописано је да критеријуми за избор из става 1. овог члана морају да буду у логичкој вези са предметом набавке и сразмерни предмету набавке, док је у ставу 5. истог члана ЗЈН прописано да ако наручилац одреди критеријуме за избор из става 1. овог члана, дужан је да у јавном позиву одреди потребни ниво капацитета и одговарајуће начине њиховог доказивања.

Чланом 117. став 1. ЗЈН је прописано да наручилац може да одреди услове у погледу техничког и стручног капацитета којима се обезбеђује да привредни субјект има потребне кадровске и техничке ресурсе и искуство потребно за извршење уговора о јавној набавци са одговарајућим нивоом квалитета, а нарочито може да захтева да привредни субјект има довољно искуства у погледу раније извршених уговора.

Чланом 124. став 1. тачка 2) ЗЈН прописано да се технички и стручни капацитет доказује достављањем једног или више доказа, и то списка испорука релевантних добара или пружених услуга током периода од највише три последње године пре истека рока за подношење понуда, односно пријава, са износима, датумима и називима корисника, а ако је потребно да би се обезбедио одговарајући ниво конкуренције, наручиоци могу да назначе да ће се узети у обзир доказ о релевантним добрима или услугама испорученим, односно пруженим у периоду дужем од три године.

Републичка комисија указује да је на основу члана 114. став 2. ЗЈН наручиоцу остављена могућност да критеријуме за избор привредног субјекта одреди увек када оцени да је исто потребно имајући у виду предмет јавне набавке, односно када процени да је поседовање одређених капацитета или испуњавање других услова од стране понуђача потребно да би се обезбедило да су привредни субјекти, који су заинтересовани за учешће у предметном поступку јавне набавке, способни да изврше уговор о јавној набавци који ће бити закључен након што претходно буде спроведен одговарајући поступак у складу са одредбама ЗЈН, при чему има обавезу да води рачуна да тако постављени критеријуми не дискриминишу понуђаче, да су у логичкој вези и сразмерни предмету јавне набавке.

У конкретном случају, наручилац је приликом дефинисања критеријума за избор привредног субјекта који се односе на стручни капацитет, између осталог захтевао да је понуђач у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет ове јавне набавке и то, најмање 10 комада

трансформатора 35 kV и најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије и/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно. За наручиоца није прихватљиво да је услуга транспорта вршена само на територији неке друге државе. Наручилац је такође предвидео начин доказивања испуњености предметног критеријума за избор привредног субјекта.

Подносилац захтева сматра да је начином дефинисања критеријума за избор привредног субјекта који се односи на стручни капацитет, у предметном делу, наручилац повредио одредбе члана 114. ст. 3. и 4. ЗЈН, те да је неоправдано ограничио конкуренцију међу понуђачима, а указујући уједно да су по његовом мишљењу и понуђачи који су реализовали мање количине од захтеваног минимума у могућности да у складу са потребама наручиоца изврше предметне услуге, квалитетно и уговореном року, као и да су понуђачи условљени да захтев наручиоца од најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора доказују преко других привредних субјеката који одржавају енергетске трансформаторе и који су акредитовани за испитивање истих.

У вези са наведеним, наручилац је у одговору на захтев за заштиту права јасно образложио разлоге којима се руководио приликом дефинисања предметног критеријума за избор, указујући на велики значај претходног искуства понуђача, односно пружаоца услуге из разлога што су енергетски трансформатори тражених напонских нивоа најскупљи елементи електроенергетских објеката. Из наведеног разлога, по навођењу наручиоца све активности у вези са предметним енергетским трансформаторима, а нарочито активности које су предмет набавке, односно транспорт, демонтажа, утовар, истовар, монтажа, могу обављати понуђачи који у том погледу имају довољно искуства. За наведене енергетске трансформаторе, за које рок испоруке или ремонт могу трајати и 24 месеца, и који су најсложенији део електроенергетског система, наручилац је, како наводи, у обавези да пружање услуге које су предмет набавке повери лицима са претходним искуством.

Уједно, Републичка комисија указује да је конкурсном документацијом јасно и недвосмислено предвиђено да привредни субјект испуњава предметни критеријум ако је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет ове јавне набавке, и то најмање 10 комада трансформатора 35 kV и најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије и/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно, из чега следи да наручилац прихвата услуге транспорта које су вршене из Републике Србије у неку другу државу и обратно, односно из неке друге државе у Републику Србију, те подносилац захтева неосновано указује да су дискриминисани сви домаћи и страни понуђачи који су извршили услуге транспорта енергетских трансформатора у знатно већим количинама из друге државе у Србију уз поштовање европских стандарда. У вези са указивањима подносиоца захтева да су дискриминисани сви домаћи и страни понуђачи који су извршили услуге транспорта енергетских трансформатора у знатно већим количинама у другим земљама, наручилац је, имајући у виду значај предмета јавне набавке, у конкретном случају оправдано определио да није прихватљиво да је услуга транспорта вршена само на територији неке друге државе из разлога што је неопходно да потенцијални понуђач има искуства у транспорту на територији Републике Србије, односно да познаје прописе у вангабаритном транспорту.

Имајући у виду наведено, те околност да је суштина референци да наручилац има увид у искуство понуђача у погледу реализације предмета јавне набавке односно да на основу истих бира понуђаче који ће успешно моћи да реализују закључени уговор, по оцени Републичке комисије предметни критеријум за избор привредног субјекта није дискриминаторски, како то истиче подносилац захтева.

Наведено из разлога што је наручилац кроз дату аргументацију образложио своју објективну потребу да понуђач има референце којима доказује да је у периоду од 3 године пре истека крајњег рока за подношење понуда реализовао услуге које су предмет ове јавне набавке, и то најмање 10 комада трансформатора 35 kV и најмање 10 комада трансформатора 110 kV, од којих минимално 2 комада снаге 63 MVA на демонтажи, утовару, транспорту, истовару, превлачењу, монтажи и испитивању трансформатора на територији Републике Србије и/или са територије Републике Србије на територију друге државе и обратно, у односу на предмет конкретне јавне набавке.

Сходно свему наведеном, Републичка комисија налази да је у конкретном случају, наручилац предметни критеријум за избор привредног субјекта који се односи на стручни капацитет, дефинисао тако да је исти у складу са одредбом члана 114. ст. 2 и 4. и члана 117. став 1. ЗЈН, а у вези са чл. 5, 6, 7. и 9. ЗЈН, те је разматрани навод подносиоца захтева оцењен као неоснован.

Републичка комисија је разматрала навод подносиоца захтева којим је оспорио конкурсну документацију у делу критеријума за избор привредног субјекта који се односи на стандард осигурања квалитета, којим је захтевано да је привредни субјект имплементирао систем по стандарду SRPS ISO 27001:2013 или новији – Систем управљања безбедношћу информација.

Увидом у предметну конкурсну документацију, у део под називом „Опис критеријума за квалитативни избор привредног субјекта са упутствима“, Републичка комисија је утврдила да је под тачком 5.1. „Стандарди осигурања квалитета, наручилац предвидео да привредни субјект испуњава наведени критеријум ако је између осталог имплементирао систем по захтевима стандарда SRPS ISO 27001:2013 или новији – Систем управљања безбедношћу информација. У вези са тим, наручилац је у истом делу конкурсне документације одредио и начин доказивања испуњености наведеног критеријума за избор.

Чланом 126. став 1. ЗЈН је прописано да ако наручилац у сврху доказивања критеријума за квалитативни избор захтева достављање потврда независних тела којима се потврђује усаглашеност привредног субјекта са одређеним стандардима осигурања квалитета, укључујући приступачност за особе са инвалидитетом, дужан је да упуту на системе осигурања квалитета који се заснивају на одговарајућим стандардима које су потврдила акредитована тела.

У конкретном случају, наручилац је приликом дефинисања критеријума за избор привредног субјекта који се односе на стандард осигурања квалитета, захтевао да је привредни субјект имплементирао систем по стандарду SRPS ISO 27001:2013 или новији – Систем управљања безбедношћу информација.

Подносилац захтева је у конкретном случају кроз поднети захтев за заштиту права указао на одсуство логичке везе између траженог стандарда и предмета јавне набавке, уз аргументацију да је захтевани стандард усмерен на унутрашњу организацију привредног субјекта у области чувања и заштите података и да као такав за предмет конкретне јавне набавке нема значаја, нити је у сврси извршења исте, с обзиром на то да предмет набавке нису услуге за одржавање информационих система.

У вези са наведеним, наручилац је у одговору на захтев за заштиту права јасно образложио разлоге којима се руководио приликом опредељења за стандард SRPS ISO

27001:2013 или новијег, те изнео аргументацију на основу које се може закључити да енергетски трансформатори представљају кључне елементе трансформаторских станица, а саме трансформаторске станице представљају најважнији део дистрибутивног електроенергетског система Републике Србије.

С тим у вези, а имајући у виду значај предмета јавне набавке, наручилац је конкурсном документацијом захтевао поседовање сертификата стандард SRPS ISO 27001:2013, с циљем да информације о електроенергетским објектима, у овом случају о енергетским трансформаторима, поготово 110 kV, односно највећег напонског нивоа које користи наручилац не буду доступне трећим лицима. У том смислу, наручилац је образложио да је од великог значаја поседовање предметног сертификата јер тражени стандард има за циљ да своје клијенте и пословне партнере увери да се према информација поступа одговорно и да се оне користе професионално и сигурно.

Сходно наведеном, наручилац је правдајући захтев за траженим стандардом додатно указао да и сам поседује стандард ISO 27001 који омогућава смањење ризика од губитака информација, усаглашеност за законским прописима, веће поверење клијената, половних партнера, институција и свих заинтересованих страна због знања да су њихови подаци безбедни, итд.

Имајући у виду да је наручилац кроз изнету аргументацију образложио своју објективну потребу захтева да понуђач има имплементиран систем по стандарду SRPS ISO 27001:2013 с обзиром на значај и вредност предмета конкретне јавне набавке, те начин на који је подносилац захтева оспорио предметни критеријум за избор привредног субјекта, Републичка комисија налази да захтев наручиоца за траженим стандардом у конкретном случају представља одраз његових објективних потреба, а у циљу заштите информација о кључним деловима електроенергетског система Републике Србије.

Сходно изнетом, Републичка комисија је оценила да је у конкретном случају, наручилац предметни критеријум за избор привредног субјекта који се односи на стандард осигурања квалитета, дефинисао тако да је исти у складу са одредбом члана 114. ст. 2 и 4. ЗЈН и члана 126. став 1. ЗЈН, а у вези са чл. 7. и 9. ЗЈН.

Републичка комисија је имала у виду и наводе подносиоца захтева којима је указао да наручилац у измени конкурсне документације није поступио у складу са одговором датим у погледу указивања подносиоца захтева, у делу који се односи на критеријум за квалитативни избор привредног субјекта који се односи на образовне и стручне квалификације.

С тим у вези, Републичка комисија је констатовала да је предметном конкурсном документацијом, која је на Порталу јавних набавки објављена дана 29.01.2022. године у делу у делу критеријума за квалитативни избор привредног субјекта под тачком 4.2. „Образовне и стручне квалификације“ између осталог захтевано, да привредни субјект има запослено или на одређено или неодређено време или по другом правном основу, најмање 1 лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, те најмање 1 дипломираног инжењера електротехнике. У вези са наведеним је констатовано да је наручилац као доказ захтевао фотокопију уверења о положеном стручном испиту о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, издатог од надлежног органа – управе за безбедност и здравље на раду при Министарству за рад Републике Србије, те диплому о стеченом звању дипломираног инжењера електротехнике.

Уједно је констатовано да је у конкурсној документацији објављеној на Порталу јавних набавки дана 30.12.2021. године у делу критеријума за квалитативни избор привредног субјекта под тачком 4.2. „Образовне и стручне квалификације“, захтев који

се односи на најмање 1 дипломираног инжењера електротехнике био дефинисан тако да гласи „најмање 1 дипломираног инжењера електротехнике за послове испитивања трансформатора“, док је у преосталом предметном делу садржај конкурсне документације идентичан напред цитираној садржини конкурсне документације која је објављена дана 29.01.2022. године.

У вези са наведеним, подносилац захтева је дана 22.01.2022. године, као заинтересовано лице, указао наручиоцу следеће:

- „Указујемо да се из захтеваног доказа дипломе о стеченом знању инжењера електронике не доказује да је обучен за послове испитивања трансформатора. Појасните“;

- „Указујемо наручиоцу да и привредни субјект који докаже да је за послове безбедности и заштите на раду ангажовао агенцију подједнако квалитетно је у могућности да изврши уговор као и заинтересовано лице које има једно лице са стручним испитом о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, молимо дефинишите и могућност ангажовања професионалне агенције“.

У вези са наведеним, наручилац је дана 28.01.2022. године одговорио на следећи начин:

- „У вези захтева који се односи на дипломираног инжењера електротехнике, обавештавамо вас да ће наручилац извршити измену конкурсне документације“,

- „Конкурсном документацијом, у тачки 4.2 – Образовне и стручне квалификације, у делу Додатни опис критеријума, дефинисано је да привредни субјект испуњава наведени критеријум ако има запослено на одређено или неодређено време или по другом правном основу, најмање 1 лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду. Наручилац је дао могућност да се по другом правном основу ангажује лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, што подразумева и ангажовање Агенције“.

У вези са наведеним, а имајући у виду наводе подносиоца захтева, Републичка комисија најпре истиче да се сврха постављања питања у фази пре истека рока за подношење понуда, те одговора на иста састоји у давању појашњења која са преосталом садржином конкурсне документације чине целину, и која су као таква основ за стручну оцену понуда. Дакле, сврха питања и одговора у вези са садржином конкурсне документације јесте стварање могућности понуђачима да припреме и поднесу понуду којом ће конкурентно учествовати у поступку јавне набавке, а не испуњење формалних предуслова за оспоравање конкурсне документације подношењем захтева за заштиту права.

У конкретном случају наручилац је у делу образовних и стручних квалификација претходно захтевао најмање једног дипломираног инжењера електротехнике обученог за послове испитивања трансформатора, док је као доказ захтевао диплому о стеченом звању дипломираног инжењера електротехнике. Након питања подносиоца захтева наручилац је избрисао формулацију „за послове испитивања трансформатора“, остајући при захтеву да је у делу образовних и стручних квалификација неопходан најмање 1 дипломирани инжењер електротехнике, без навођења послова које би обављао, а ком смислу је отклонио недоумице и нејасноће које је подносилац захтева имао.

Даље, у делу који се односи на услов да понуђач има запослено на одређено или неодређено време или по другом правном основу најмање једно лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, о чему је као доказ захтевана фотокопија уверења о положеном

стручном испиту о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, издата од надлежног органа – управе за безбедност и здравље на раду при Министарству за рад Републике Србије, подносилац захтева је предложио да наручилац дефинише и могућност ангажовања професионалне агенције, у вези са чиме се наручилац изјаснио да је конкурсном документацијом дао могућност да понуђач по другом правном основу ангажује лице које има положен стручни испит о практичној оспособљености за обављање послова безбедности и здравља на раду, што подразумева и ангажовање Агенције.

Како додатна појашњења конкурсне документације чине целину са одредбама конкурсне документације, при чему ЗЈН није предвиђена обавеза наручиоца да у случају појашњења одређених делова конкурсне документације обавезно изврши и измену и допуну тих делова конкурсне документације, те да је у конкретном случају неспорно да је наручилац предметна појашњења конкурсне документације у складу са одредбом члана 97. ЗЈН објавио на Порталу јавних набавки, на који начин је све потенцијалне понуђаче упознао са садржином истих, то су неоснована указивања подносиоца захтева да је наручилац својим поступањем ускратио могућност понуђачима да поднесу понуду у предметном поступку јавне набавке.

На основу свега наведеног, Републичка комисија је поднети захтев за заштиту права оценила као неоснован, те је сходно одредби члана 226. став 4. тачка 2) ЗЈН, донела одлуку као у ставу I диспозитива решења.

Чланом 225. став 5. ЗЈН прописано је да ако је захтев за заштиту права основан, подносилац захтева може да оствари право да му наручилац надокнади нужне и оправдане трошкове поступка заштите права.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, те околност да је, по оцени Републичке комисије, предметни захтев за заштиту права неоснован, то је Републичка комисија о захтевима за накнаду трошкова одлучила као у ставу II диспозитива овог решења.

На основу изложеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против одлуке Републичке комисије не може да се изјави жалба.

Против одлуке Републичке комисије може да се покрене управни спор подношењем тужбе Управном суду у року од 15 дана од дана достављања одлуке подносиоцу захтева.

ПРЕДСЕДНИЦА ВЕЋА
Весна Станковић

Доставити (по ЗУП-у):

1. **наручиоцу:** „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, Булевар уметности бр. 12
2. **подносиоцу захтева:** „Cargo Montaža“ д.о.о. Београд, ул. Поенкареова бр. 18,
3. **пуномоћнику подносиоца захтева:** адвокат Бранко Ракита, Крагујевац, ул. Николе Пашића бр. 31/1-6